

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Kateřina Havlenová

Název práce: Informovaný souhlas pacienta

Jméno a příjmení oponenta: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Kontrola na plagiáty: práce je 100% totožná s prací diplomovou téže autorky, což je dáno tím, že se jedná o uznání této kvalifikační práce za práci rigorózní.

Pozn. Diplomová práce obhájena na KOP PF UK 21.9.2020, vedoucí: doc. Salač, oponent: doc. Šustek

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka předkládá svou práci diplomovou k uznání za práci rigorózní. Zvolila stále poměrně aktuální fenomén, jímž je informovaný souhlas pacienta se zvláštním zřetelem ke garanci svobody rozhodovat o svém životě a zdraví, a to i s ohledem na změny přinášené rekodifikací soukromého práva a změny vyvolané přijetím série zvláštních zdravotnických zákonů. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Holčapek, Šustek, Kubek, Císařová, Sovová, bratři Doležalové, Mach, Polícar, Valuš, Haškovcová a další). Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, i z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analytický přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějším poznatkům. V práci byla využita komparace s jinými právními řádmi (zejm. Anglie, USA, Rakousko, Německo, Španělsko) a bohatá cizojazyčná literatura. Komparativní metoda je využívána kontinuálně v průběhu celého textu. Za přínosné proto pokládám i pasáže věnované rozboru informovanému souhlasu nezletilých v Anglii, a to i přesto, že jde jinak o problematiku, jež by si sama o sobě zasluhovala odborné zpracování. Navzdory názvu práce se autorka věnuje nejen informovanému souhlasu, ale i souvisejícím institutům (terapeutické privilegium, revers, dříve vyslovená přání etc.).

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (286 tis. znaků včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je složena ze šesti velkých kapitol, z nichž většina je dále vnitřně členěna do jedné až dvou úrovní podkapitol, přičemž většina kapitol je přehledně zakončena dílčím shrnutím. První kapitola deskribuje prameny právní úpravy informovaného souhlasu. Druhá kapitola je pak věnována samotnému pojmu a významu informovaného souhlasu, přičemž se autorka zabývá pojetím informovaného souhlasu jako právního důvodu zásahů do osobnostní sféry člověka a zkoumá tak jednotlivé náležitosti takového souhlasu. Následující kapitola analyzuje základní komponentu informovaného souhlasu, tj. poučení pacienta. Ve čtvrté kapitole se autorka zabývá rovněž zvláštními instituty (negativní revers, právo nebýt informován a terapeutické privilegium). Pátá kapitola je věnována problematice dříve

vyslovených přání. S ohledem na to, že nejde o téma zcela nové a tedy originální, neboť bylo již předmětem řady kvalifikačních prací, lze ocenit, že autorka svůj přístup ozvláštnila vlastním výzkumem (sociologickou metodou dotazníkového šetření) praxe informovaného souhlasu u cca 50 lékařů různých oborů. Výzkum pak dále opatřila vlastní evaluací a komentáři.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální české i zahraniční právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české a zahraniční doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší, zahraniční a evropské judikatury.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce velmi dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu názorů a závěrů, což je ocenitelné zejména při vymezování vztahu mezi jednotlivými úpravami, jež dopadají na zkoumanou problematiku.

Autorka by se mohla u ústní obhajoby blíže vyjádřit kupř. k:

- Problematice (protiprávnosti/oprávněnosti) zásahů do tělesné integrity nezletilých a naznačit případná zahraniční řešení (nejen to anglické)
- Jak je třeba chápat ustanovení § 91 OZ o nedotknutelnosti člověka ve vztahu k zásahům do tělesné a duševní integrity dle zvláštních zákonů?
- Jak řešit vztah § 52/1 OZ a § 98 OZ k ustanovení § 33/7 ZZS?
- Lze považovat ustanovení § 99 OZ za zákonnou licenci?
- Jak je třeba chápat ustanovení § 91 OZ o nedotknutelnosti člověka ve vztahu k zásahům do tělesné a duševní integrity dle zvláštních zákonů?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje komplexní a utříděné znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících procesněprávních otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala odbornou samostatnost při zpracovávání komplexního a mezioborového tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. **Práci doporučuji k ústní obhajobě, resp. k uznání za práci rigorózní.**

Rigorózní práci hodnotím klasifikací: prospěla.

Datum: 4. 2. 2021

Podpis oponenta rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.